

תלקיט ללימוד סנכרוני גמרא מסכת סוכה

12 שנות לימוד

תשפ"ו

אנו רואים בקיום טוהר הבחינות משימה חינוכית, ערכית ומוסרית, שהמערכת כולה נקראת להיערך להצלחתה.

באחריות הנבחן/ הנבחנת לשמור על טוהר הבחינות בהתאם לכללים ולהנחיות בעל פה ובכתב על גבי שאלון הבחינה ועל ידי אחראי/ת הבחינה.

בהצלחה!

- כל הזכויות שמורות למשרד החינוך -

מבנה התלקיט ומפתח הערכה :

8 יחידות בחינה

חלק א' – מבוא לתושב"ע

יחידה – 1 מבנה המשנה והתלמוד

יחידה – 2 התמצאות במבנה דף הגמרא

יחידה – 3 מושגים וביאורי מילים

חלק ב' - סוגיות

יחידה - 4 פסולה - תקנתא

יחידה – 5 סוכה הגבוהה מעשרים אמה

יחידה – 6 מחלוקת חכמים ור' יהודה

יחידה – 7 מיעוט גובה הסוכה

יחידה – 8 מבחן מסכם

כל 8 החלקים בתלקיט הם חובה.

מפתח הערכה :

יחידה 1-..... 6 נקודות

יחידה 2-..... 6 נקודות

יחידה 3-..... 12 נקודות

יחידה 4-..... 14 נקודות

יחידה 5-..... 14 נקודות

יחידה 6-..... 14 נקודות

יחידה 7-..... 14 נקודות

יחידה 8- מבחן מסכם..... 20 נקודות

סה"כ..... 100 נקודות

הנחיה למורה: שיום של המיומנויות במהלך המשימות

במהלך הקניית החומר וביצוע משימות התלקיט חשוב לא רק ליישם את המיומנויות אלא גם לשיים אותן במפורש בפני התלמידים.

כדי שהתלמיד יזהה את הערך בלמידה, יוכל לשחזר את הפעולה בעתיד, ויראה במשימה לא רק ביצוע אלא תרגול של כישורי חיים ולמידה.

בתלקיט משולבים שאלות מותאמות למפת המיומנויות, לפני כל שאלה כתוב את סוג המיומנות.

יחידה 1

מבנה המשנה והתלמוד

מיומנות אוריינות מידע הערכת מידע ובדיקת מהימנותו.

1. מבנה ששת סדרי המשנה :

ציין את ששת סדרי המשנה לפי סדרם, והסבר בקצרה את נושאי הלימוד העיקריים של כל סדר.

2. מסכתות בסדר נבחר :

בחר אחד מששת הסדרים, ופרט את שמות כל המסכתות הכלולות בו.

3. ניתוח מסכת ספציפית :

א. באיזה סדר משישה סדרי משנה ממוקמת המסכת שאתה לומד?

ב. ציין שני נושאים מרכזיים שנידונים במסכת זו?

4. התפתחות התורה שבעל פה

סדר את התקופות הבאות על פי רצף כרונולוגי נכון, מהקדום למאוחר. לאחר מכן, **כתוב** **ליד כל תקופה**, שני שמות של דמויות מרכזיות שחיו או שני חיבורים תורניים בולטים, שנכתבו באותה תקופה?

גאונים, נביאים, אחרונים, תנאים, ראשונים, אמוראים, "אנשי כנסת הגדולה".

5. השפעת ההקשר ההיסטורי על הלימוד

הסבר את החשיבות של הבנת ההקשר ההיסטורי והתקופתי של החיבורים התורניים וכיצד ידע זה משפיעה וחיוני להבנת התורה וההלכה?

יחידה 2

התמצאות במבנה דף גמרא

שאלות למיומנות ניתוח מקורות ומבנה דף הגמרא

1. הבחנה בין משנה לגמרא :

הגדר את ההבדל התוכני בין המשנה לגמרא בדף התלמוד.

2. השוואה בין פירושי רש"י ותוספות :

מדוע פירושו של רש"י נחשב לבסיסי יותר מפירוש תוספות, והסבר את ההבדלים המהותיים בין פירושו של רש"י לפירוש התוספות .

3. מבנה הדף ושימוש במדורים :

א. ציין שלושה מדורים נוספים המופיעים בשולי דף הגמרא, והסבר בקצרה את ייעודו של כל אחד מהם.

ב. הדגם כיצד לומד יכול להשתמש במדור "עין משפט נר מצווה" כדי להסיק מה המסקנה ההלכתית למעשה מתוך דיון הגמרא.

4. מיומנות אוריינות חיפוש מידע תורני.

א. אם היית רוצה לאתר את מקורו של פסוק או מאמר חז"ל מסוים המצוטט בגמרא, **כיצד** היית עושה זאת באמצעות כלים דיגיטליים?

ב. **נתח** את היתרונות והחסרונות של שימוש במאגרי מידע דיגיטליים ללימוד גמרא לעומת הלימוד המסורתי בדף המודפס.

5. תן דוגמא למקור בתלמוד שחיפשת בכלים דיגיטליים וכיצד בדקת את מהימנות התוצאה שקיבלת?

יחידה 3

מושגים וביאורי מילים

מיומנות ניתוח והכרת התלמוד:

1. זיהוי דמויות וייחוסן התקופתי:

א. מנה ארבעה תנאים וארבעה אמוראים מרכזיים?

ב. ציין אילו אמוראים חיו בתקופת המעבר שבין חתימת המשנה לתחילת תקופת האמוראים?

ג. מהי החשיבות לזהות האם מימרא (הלכה, אמרה או קטע דיון) בגמרא נאמרה על ידי תנא או על ידי אמורא? והסבר כיצד ידע זה משפיע על הדיון ועל הבנתו.

ד. מיהו התנא שחתם וסידר את המשניות, ובאילו נסיבות היסטוריות?

ה. מי היו האמוראים שחתמו את התלמוד הבבלי, ומה הייתה חשיבות חתימת התלמוד?

2. מיומנות אוריינות שפתית - זיהוי מבני דיון תלמודיים:

א. מהי מילת הפתיחה המובהקת המציינת הבאת מקור ממשנה / ברייתא?

ב. מהי מילת הפתיחה לפני קושיא , ומילת הפתיחה המציינת תרוץ ?

ג. הסבר 3 מתוך המושגים הבאים .

א. מנא הני מילי: ב. היכי דמי: ג. תיובתא ד. איכא דאמרי ה. לימא בהא קמיפלגי.

3. הכרה וזיהוי מידות שהתורה נדרשת בהם

א. הגדר את המושג "שלוש עשרה מידות שהתורה נדרשת בהן".

ב. הסבר מדוע הוא מהווה כלי יסודי לדרשות התורה שבעל פה.

ג. ציין שלוש מתוכם, והבא דוגמא לאחד מהם.

ניתוח פירוש רש"י:

- ב. רש"י מסביר שהמונח "סוכה" הוא על שם הסכך. הסבר כיצד רש"י מבסס את ביאורו לפסול סוכה ש"חמתה מרובה מצילתה".

מחלוקת

- ג. המשנה מביאה מחלוקת בין תנא קמא לבין רבי יהודה בנוגע לגובהה המקסימלי של הסוכה. תאר את המחלוקת והסבר מהי ההלכה המקובלת בעניין.

2. הסבר מדוע סוכה שגובהה "פחות מעשרה טפחים" פסולה.

3. שאלת רפלקציה:

הסבר מהו המושג ההלכתי של "בטל ברוב" וכיצד מושג זה קשור למשנה?

4. מיומנות חשיבה ביקורתית – השוואה והבדלים בין מקורות
 א. צטט את המקור במסכת עירובין שדומה למשנתנו .

הבנת מושגי יסוד

ב. הסבר בלשונך מהו מבוי בהקשר ההלכתי?

ג. עיין ברש"י ד"ה מבוי והסבר מה תפקיד הקורה הנמצאת מעליו?

ד. מה הגובה שמותר לשים את הקורה בפתח המבוי ? פרט את המחלוקת

6. ניתוח קושיות ותירוצים בגמרא

"מאי שנא גבי סוכה דתני פסולה, ומאי שנא גבי מבוי דתני תקנתא"

א. באר מה קשה לגמרא מכך שכתוב במשנה סוכה למעלה מעשרים אמה פסולה?

"סוכה דאורייתא - תני פסולה, מבוי דרבנן - תני תקנתא. ואיבעית אימא: בדאורייתא נמי תני תקנתא. מיהו, סוכה דנפיש מילתה- פסיק ותני פסולה, מבוי דלא נפיש מיליה - תני תקנתא".

ב. הסבר את התירוץ הראשון של הגמרא על פי פירוש רש"י?

ג. הסבר את התירוץ השני של הגמרא על פי פירוש רש"י?

ד. האם לדעת הגמרא ניתן למצוא לשון "תקנה" גם בדין דאורייתא??

תוספות - סתירות וקושיות ממקורות שונים וביאורם

1. קושיית התוספות והקשרה:

א. הגמרא מבחינה בין דין סוכה (פסול) לדין מבוי (תקנה). התוספות (ד"ה "סוכה") מקשה: "והא דלא פריך מאי שנא גבי הדס דתני פסולה ותקנתא". באר את קושיית התוספות?

יישוב קושיית התוספות:

ב. כיצד מתרץ התוספות את קושייתו? הסבר את ההבחנה שהוא יוצר בין הדס לבין סוכה ומבוי.

2. הכרעה הלכתית וניתוח המקורות:

א. המימרא "נר חנוכה שהניחה למעלה מעשרים אמה פסולה וכו' " עשויה לעורר קושי. הסבר מהי הקושיה על מימרא זו על פי מה שלמדת מהגמרא והתוספות.

ב. עיין בתוספות (ד"ה "דאורייתא") והסבר את התירוץ השני שהוא מציע על מנת ליישב את הקושיה?

יחידה 5

סוכה הגבוהה מעשרים אמה

גוי' ש"ה ש"ה ש"ה
וענין סוכה שפילוחה
בנוכה מדאורייתא, תפישי
סילוח, תפי' פסולת, מכי
שחור מורכב כו', ובאו
לפני מין כי הנוכה
פסול בסוכה, רבה אמר
כחא, לענין ידעו ודורותיהם
כי בסוכות השבתי את
בני ישראל, כל סוכה
שענין ידעוהו רבא סוכה
דמנא חיא, אינה סוכה.
ולמנעל מעשרים אמה אין
ארם יודע שרי בסוכה
דלא שלמא ביה עינא,
ליפנין פסולת, ורי ודא
אמר (א מרבותין) וסוכה
היה לכל יוסם מחורב
גוי, וכו' (וכי בסוכות)
הרשביא את בני ישראל,
אלא בעל דפנות, ודחי
אבי אלא סתתה סוכה
שאין חסמה וזרחת בנן
עשירות קרית, אם יעשה
באורו סוכה סוכה אינה
סוכה משום שאין שם
על פני חמה, ושני
התם דל עשירות קריתם
התבוננים החמה והפסול
לענין סוכה, הוא אם תפיר
הרפנות הפסול כי כל
הסכך בסוכה אחר וזרחת
הסכך כי הוא מיציל.
רבא אמר מרוביב בסוכה
תפיר שבע ימים, וי'
תפיר סוכה, שבע ימים
דפיר ודא ודא דירת
קבי ודא ודא דירת
עזריא, ליפנין פסולת, אבל
למנעל מכי אמה ומשכחת
לה דרשביא איניש דירת
עזריא איניש דרשביא לה
מין דירת קבע כשדור.

א' כי תפיר פניו מיי
התפיר פסולת סוכה פניו
הפסולת.
כ' נפלה ונפלה וז' מוחמת.

מי היה תני ימעט היה משמע כמות
שהיה מדלקת יספילה חיה אינו למאן
דאמר הדלקת עושה מזה ואפי' למי' ד'
הנחה עושה מזה מיישין דהרואה
אומר לזרכו הוא מדליקה מדאמרין
גבי הדליקה פניו והינה בחור:
אמר רבה אמר קרא למען ידעו
בר'. קלת קשה ללשנא קמא
דכריש עירובין (דף ג.) גבי מקל
סוכה בחור עשרים דאמר רבה הסוכה
פסולה ה' שלטה בה עינא כיון דלון
חללה עשרים ורבה גרם התם כי
הכא דהא רבא פליג התם ולאמר זה
הוא כשר חלל סוכה מן חלל מניין מן
יש לומר דהא מפרש התם עעמא
משום דקויה דכיתא קא הוי' לא קא
מדבר וימנין דמישחקיל מלתמח
עוני הסכך הנכנס למחן עשרים
וקיימא טולא למעלה מעשרים ורבינא
נמי דמשיי סוכה דאורייתא אחרמור
זה רבנן מ"מ משמע דמדאורייתא
כשרה: **ב' עביד** ליה דירת קבע
שפיר רבי. דלע"ז דש' מפרש קרא
דכירה שאינה ראויה אלא לשבעה
למעוטי קבע משמע ליה קרא דאחא
לשעורא לאורוי' לך מדת גובהה כלי'
בסוכה שאפשר לעשות ערלי ואי'
וכיון דלא חיישין אלא שמהא ראויה
לעשותה ערלי ואע"פ שעושה חותה
קבע א"כ אמאי אמר (תענית דף ג.)
גשמים סימן קללה בחג והלא יכול

י' (רנפיש מילתה) פסוק ותני פסוקה מבוי
דלא נפיש מיליה תני תקנתא מנח"מ "אמר
רבה דאמר קרא למען ידעו ודורותיהם כי
בסוכות הושבתי את בני ישראל עד עשרים
אמה ארם יודע שהוא דר בסוכה למעלה
מעשרים אמה אין ארם יודע שדר בסוכה
משום דלא שלמא בה עינא רבי וירא אמר
מהבא וסוכה תהיה לכל יומם מחורב עד
עשרים אמה ארם יושב בצל סוכה למעלה
מעשרים אמה אין ארם יושב בצל סוכה
אלא בצל דפנות א"ל אבי אלא מעתה
העושה סוכתו בעשרתורות קרנים הכי נמי
דלא הוי סוכה א"ל התם דל עשירות קרנים
איכא צל סוכה הכא דל דפנות ליכא צל
סוכה ורבא אמר מהבא וסוכות תשבו
שבעת ימים ואמרה תורה כל שבעת הימים
צא מדירת קבע ושב בדירת ערלי עד
עשרים אמה ארם עושה דירתו ערלי ערלי
למעלה מעשרים אמה אין ארם עושה
דירתו דירת ערלי אלא דירת קבע א"ל אבי
אלא מעתה עושה מחיצות של ברזל וסוכך
על גבן הכי נמי דלא הוי סוכה א"ל הכי
קאמינא לך עד כ' אמה דארם עושה דירתו
דירת ערלי כי עביד ליה דירת קבע נמי נפיק
למעלה מב' אמה דארם עושה דירתו דירת
קבע כי עביד ליה דירת ערלי נמי לא נפיק
כולהו

לקבוע הנסרים במסמרים שלא ירדו גשמים בסוכה ואפילו יומאי
לומר דאסור משום גזרת תקרה כי היכי דאמר לקמן בפירקין
(דף ד.) גבי פלוגתא דר"מ ורבי יהודה דמסכנין בנסרין דאי
מכשרת בזה אחי למימר מה לי לסכך בזה מה לי ליכא חמת תקרה
ביתו ויביתו ודאי פסול מדאורייתא דסוכה אמר רחמנא ולא ביתו
של כל ימות השנה מ"מ כיון דלא אסור אלא מדעין לא שייכא
למימר שהגשמים סימן קללה וי"ל דנתי דלא חיישין דפנות אי
עביד להו קבע מ"מ כסככה שעיקר הסוכה על שם הסכך לא
מיחבשה עד דעביד לה ערלי ומה"ט נמי יושא לרבי ירמיה דדרשי

מדכתי' וסוכה תהיה לכל הא כתי' נמי מורם וממור ויניעו נמי שלא ירדו גשמים למוכה אלא ודאי משום דנענין כסכה ערלי וא"כ הוה ליה קבע:

דכתיב מדעין דמדאורייתא כתיב ניה
כשלם מחילות ואינו צריך לקורה זו
אלא מדעין: **פני** סוכתה. דלא
שייך למימר זה לשון פסול דמאן
פסלה קודם שנשנית משנה זו הרי
היא מחלת הוראתו ומלכותו: **ואינעו**
אימא דאורייתא נמי. שייך למימר
מקנתא: **סוכה** דנפיש מילתא. ואין
דומין מקנתיהן זו לזו ולרין לשנות
לשון לכל תקנה ותקנה כגון גבוהה
ימעט וכאלוה גבוהה יגביה ואלין
לה שלם דפנות יעשה לה ושחמתה
מרבזה יוסיף סכך הלכך פסוק ותני
פסולה דמאי למיכללינהו לכולהו כהן
פסולה דקיימא לן (פסחים דף ג.) ישנה
אדם לתלמידו דרך קלרה: **מני** לא
נפיש מיליה. כלומה משנה: **למען**
ידעו. עשה סוכה שישמחה יזכרת
לך דכתיב ידעו כי בסוכות הושבתי
לזמתי לשוב. הכי דרש ליה ואע"ג דלון
יואל מדי פשוטו דהיקף ענין כבוד
מיהו דרשין ליה לדרשה: **דלא שלמא**
בה עינא. שאינו רואה את הסכך
וסוכה היינו סכך כשמה: **וסוכה**
סוכה כלל משמע אין סכך אלא
נפשו כלל: **אלא כלל דפנות**. שהללן
מניעין זה לזה מתוך גובהה של דפנות
ואין לרין סכך. ולקמן מוקף פלוגמיהו
לרי' וירא בשלון זה אלא ארבעה על
ארבע דקים להו לרבנן דכתיב שיעורא
ליכא כל סכך אלא כל של דפנות:

עשרות קרנים. שני הרים גדולים והשפלה ביניהם ומתוך גובה
ההרים אין חמה וזרחת שם כשפלה: **דל דפנות** ליכא כל סוכה.
שמהה בזה מתחתי' נמאל שמה בעל: **שבעה ימים**. סוכה של
שבעה ותו לא דהיינו ערלי ודייה במחילות קלות: **למעלה מעשרים**.
צריך לעשות יסודותיה⁴ ומחילותיה קבועין שלא תפול: **עד עשרים**
אמה ואדם עושה כו'. שפיר דמי דודאי יש בכלל קבע ערלי
והרי עשה כמורה ועל כרחך לא הקפידה תורה על הערלי אלא לשם
שיעור לתת לך שיעור בגובהה שמהא יכולה לעמוד ע"י יתדות ערלי:

מדכתי' וסוכה תהיה לכל הא כתי' נמי מורם וממור ויניעו נמי שלא ירדו גשמים למוכה אלא ודאי משום דנענין כסכה ערלי וא"כ הוה ליה קבע:

מוסף רש"י
דתיב תקנתא. דמני ימעט
ולא סכך פסול. ועירובין
ג. סוכה דאורייתא. דמנעל
דעמאל דיה דאורייתא
דמאמרין חתמין ידעו
דורותיהם. וסוכה. תני
פסולת. וסוכה וכו'
מיוסד משום מנהגיה וז'
וכח חמשים למסך לך חתם
לא עשה כן פסולה. שייך
למימר זה לשון פסולת
חף על גב דמסכתא זה
התקן לא קיימא פסולה
(סוכה דרובין). דל
שייך דרבנן סוכה לא
שייך למימר ביה לשון
פסולת. שחיי' לון החפז
להלכות. עסקן מני
ומיוסד ודאי פסול שייך
למימר. אמאי לא הוישקע
רבנן שיעוריה סכך דלמית'
לם לא עשה כן פסול (סוכה).
דאורייתא נמי תני
חתימא. עמלמא דמני
רנפיש. ורנפיש
מילתא. דקמי' ופליג ליה
שלם דפנות ופליג גבוהה
ועמלמא. וסוכה מורה
פסולת. דשכחא מני כיל
ומי' להו סוכה מנחל.
דלא הוי תני תקנתא
לא הוי מני למיכרין
ולמנוחיה. דשכחא מני
שלם דפנות בני למימי
יעשה לה חורף, וכאלוה
גבוהה כדי למימי עיניה,
וכשחמה מרובה מלמלה
היקף על סוכה ודאמר
מר (פסחים ג.) לשלם
יטע' אלא למימור דרך
קלרה. (עירובין ג.) דל.
סכך (עירובין ג.)

בירור הטעם והמקור לפסול סוכה גבוהה מעשרים אמה

1. נימוקים הלכתיים למחלוקת:

א. הגמרא מביאה שלושה נימוקים לדעת תנא קמא, הפוסל סוכה גבוהה מ-20 אמה.

הסבר בלשונך את כל אחד מהנימוקים של :

רבה

רב זירא

רבא

מיומנות ביסוס הלכה מתוך פסוקים ודרשות:

ב. צטט את הפסוקים המקראיים שמהם למדו האמוראים את טעמיהם, והסבר כיצד הם דרשו אותם כדי ללמוד את גובה הסוכה.

מיומנות חשיבה ביקורתית :

ג. מה הקשה אביי על הנימוק של רבי זירא, וכיצד רבי זירא השיב לו? צטט והסבר את תשובת רבי זירא.

ד. מה הקשה אביי על הנימוק של רבא?

ה. כיצד רבא מסביר את ההבדל ההלכתי בין סוכה שדפנותיה עשויות מברזל לבין סוכה הגבוהה מעשרים אמה? הסבר את ההיגיון שעומד מאחורי החילוק בין המקרים?

מסורת הש"ס

כרבי ויהא לא אמרי הא דלא
 כדקאמר ער רבא מוסר דל
ורבינן דרפנות מניעות לכבד מיטעל
 לנר מוסר וקורות מרבא דלא
 קורקור טפח לא שלטי עד עתא כמה
 דנבסור להרסא מוסר: **יש** בה
 ויותר מארבע אמות **אפילו** למעלה
 דנבסור עשרה משיירה. לנפוק ממוק עד
 דנבסור ארבע אמות ורובו ושלשונא ער
 ד' אמות מלטי יוקר דמ' אמות שרר
 ותימיה וכו' נכסיר צרסא משאר יתר

כולסו. הנך אמוראי: כרבה
לאו צדיעה דשיבת סוכה
היקף סוכות ענני כבוד הנה
יהיו לכל לעונג ולמסתור אל

(א) [מוסר] רבי'ם
 (ב) [שבת טו: ושם נקמ]'
 (ג) [תעבת מורשת און לו
 מוכן וחלילי ליל נמי לא
 שלטה בה] (ד) כדרי' טקף:
 נמי, (ה) [ויציע מוס' שבת
 כ: דרי' השפא ובעירורין
 כ: דרי' עד ובעריות
 דרי' שמים ודף כ: דרי'
 ר"י וברית מה. דרי' השפא
 ובגדה לו: דרי' ארבעים],

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ס ממאן ללא

הסבר מדוע כל אמורא אמר את טעמו ולא הסכים עם הטעמים של החולקים עליו?

עמוד 17 מתוך 24

ג. **הסבר מדוע** שיטתו של ר' חנן בביאור המחלוקת לא מסתדרת עם שלושת הטעמים לפסול סוכה למעלה מעשרים אמה?

יישום הלכתי מורכב:

ד. **תאר** סוכה אחת שגבוהה מ-20 אמה, אשר לדעת אחד האמוראים היא כשרה, אפילו לפי שיטת תנא קמא הפוסלת.

ה. **הסבר באופן מפורט את ההיגיון** שעומד מאחורי ההכשרה של סוכה זו.

יחידה 7

מיעוט גובה סוכה

חצר: יהיתה גבוהה מעשרים אמה ובא למעטה בכרים וכסתות לא הוי מיעוט

מסורת הש"ס

א) נכרסות לה: פסחים מהד, ג טז ע"ד חזקוני פסח: אהלת פסחיו מ"ג, ג) נוספת אהלת דהלת פסחיו ה"ה ע"ד חזקוני פסח, ד) לקמן ח.

גליון הש"ס

חוב"ד ר"ח ודו"ק ודו"ק מצדף בודי ספר בשר, פ"י לקמן דף ט ע"ד חזקוני ד"ה אה קא מתקדף:

מוסף רש"י

בית. שמואלות מת חזקוני ומילא עפר או לזכרות וביטול מצדף ה"ה טומאה רעוה שאין לה אהל למטה ויזקקת ועולה עד לרקיע והמאהל על הגג טמא וכל טומאה שזקקת לה אהל טמא כדלמך וטמא עד הרקיע כדלמך נכרסות נכרסות מי שמתו (שורבין חזקוני) לא ביטול לא. ככל ואין הסתמא

סוכה פרק ראשון סוכה

ד.

עין משפט נר מצוה

בר א מ"י פ"ד מהל' סוכה ה"י יג ע"ד חזקוני א"ח סי' תל"ג פ"ד: בה ב מ"י שם וקמץ עשין פ"ג וטושי"ע שם ומ"י פ"ד מהל' סוכה ה"י ג: בו ג מ"י פ"ד מהל' סוכה ה"י יג וקמץ וטושי"ע שם סוף כ: בו ד מ"י פ"ה שם הלכה כ טושי"ע שם סוף ט: בח ה מ"י פ"ד שם הלכה יד טושי"ע שם סוף ה: בח ו מ"י שם טושי"ע שם סוף ו: ל ז מ"י שם טושי"ע שם סוף ז: לא ח מ"י שם הלכה טו טושי"ע שם סוף י: רבינו חננאל (ושקד) וביטול, סבלל דחמא לא בטלי. היתה גבוהה סבי' אמה ודו"ק יורדין לותר כ' רואים אם צילתן

ואע"ג דבטלינהו במ"ח דעתו אצל ב"א אדם. לא דמי לזרנקי דפ' חלון (שורבין דף עט.) דליכא למאן דאמר דאפילו לזרנקי מנעל איניש: **ב"ת** שמיאלאחו תבן או צרורות וביטולו במ"ח. כך היא הגירסא בכל הספרים כאלן וכפרק חלון (שם דף עח:) דמיימי לה אמתינתי דחרין שנין שתי חזירות מלא קש או תבן מערבין שנים ואין מצדף אחד מלא עפר או מלא צרורות מערבין אחד ואין מערבין שנים והיא משנה במסכת אהלות פט"ו ולא כתב שם תבן אלא עפר או צרורות ומשום דמיימי לה הכא וצירוצין אהבן טעו להגיה הספרים תבן במקום עפר ולא גרסינן נמי במסכת אהלות וביטולו בטל אלא טומאה דוקעת ועולה טומאה דוקעת ויורדת והיא היא דהא כהא תליא אלא שדך הש"ס לקצר משניות של סדר טהרות כשמיאלאחו ואין [לומר] דרך דמיימי [הכא] כרייתא היא דאין לו להציא מן הכרייתא כיון שיכול להציא מן המשנה וזה לשון המשנה צית שמיאלאחו עפר או צרורות

ואע"ג דבטלינהו דעתו אצל כל אדם ואין ציטול: **תבן** וביטול. בפיו לשבטה: **תבן** ואין עמיד לפטול. ולא יצטרך לפטול כל ימי החג ומיהו לא בטלו ממש בפיו: או עפר. נתן בו סתם ואין ידוע אם עמיד לפטול או לא: **מחלוקת** ר' יוסי כו'. וכן עפר ואין עמיד לפטול יש בו מחלוקת דבטיל לר' יוסי מסתמא ואפי' לא בטלו בפיו ולרבנן לא בטיל. והא דנקט עפר סתם משום כחו דר' יוסי דאפי' סתם דלא ידיע אי עמיד לפטול אי לא אמר דבטיל אכל תבן ראוי לכהמה ולהסקה או לטיט הלכך סתמיה לא בטיל אפילו לרבי יוסי: הכי גרסינן צית שמיאלאחו תבן או צרורות וביטולו. ולענין אהלות תבן דטומאה שיש לה אהל חלל טמא אינה דוקעת למעלה מן הגג אכל טומאה רעוה שאין לה חלל טמא למטה ויזקקת ועולה עד לרקיע לנג שנגדה עד לרקיע טמא דוקעת ועולה וכן הלכה למשה מסיני. והלכך צית שיש בו מת או סתם מן המת ומילאחו תבן או צרורות וביטולו הויין רעוה וזקקת

מיומנות פתרון בעיות – מציאת פתרונות הלכתיים להכשיר את הסוכה

סוכה פסולה מהם האופנים להכשיר אותה

"הייתה סוכתו גבוהה מעשרים אמה ובא למעטה":

1. מה הדין אם מיעט גובה הסוכה בכרים וכסתות, ומדוע?

2. מדוע לא מועיל ביטול בכרים וכסתות?

3. "מיעט גובה הסוכה בתבן":

א. באיזה אופן הסוכה כשרה?

ב. באיזה אופן היא פסולה?

ג. באיזה אופן יש מחלוקת?

4. "בית שמילאו תבן או צרורות"

עיין ברש"י ד"ה בית שמילאו והסבר:

א. מה הנושא של משנה זו?

ב. מהי טומאה רצוצה ועד היכן מטמאה?

ג. מה המקור לדין זה?

"סוכה הגבוהה מעשרים אמה ו'הוצין' יורדים לתוך כ' אמה"

5. מה הדין בסוכה זו והסבר מדוע?

"סוכה הגבוהה מעשרה טפחים והוצין יורדים לתוך עשרה – סבר אביי למימר אם חמתם מרובה מצילתם כשרה"

6. הסבר מדוע אביי חשב לומר כך?

7. באר מה סובר רבא בסוכה זו?

2. האם מותר לשבת גם מחוץ לאיצטבא, ומדוע? (רש"י ד"ה כשרה)

בנה את האיצטבא מן הצד, באיזה אופן כשרה ובאיזה אופן פסולה הסבר מדוע?

3. בנה את האיצטבא באמצע הסוכה, באיזה אופן הסוכה כשרה, והסבר מדוע?

4. "מאי קא משמע לן דאמרינן דופן עקומה היינו הד"

באר את קושיית הגמרא?

5. מה התירוץ לקושיא זו?

יחידה 8

מבחן מסכם

1. מדוע לגבי קורה במבוי כתב התנא 'ימעט' ולגבי סוכה כתב התנא 'פסול'?

2. מדוע פסלו חכמים סוכה למעלה מעשרים, 1. לפי רבה. 2. לפי ר' זירא. 3. לפי רבא?

3. מה הקשתה הגמ' לר' זירא? ומה תירץ ר' זירא על כך?

4. סוכה בגובה 25 אמה, אורכה ורוחבה 5 אמות, האם כשרה או לא הסבר מדוע?

5. מה הראיה שהביא ר"י מסוכתה של הילני המלכה, והרי אשה פטורה מן הסוכה?

6. סוכה הגבוהה מעשרים אמה ומיעטה בתבן שאין עתיד לפנותו - מה הדין לפי רבנן?

7. בעפר סתם - מה הדין לפי ר"י?

8. מה הדין בסוכה של י' טפחים והוצין יורדים לתוך הסוכה? ומה הסיבה לפסוק כך?

9. בנה איצטבא כנגד דופן האמצעי (בצד הסוכה) מה הדין ומדוע?

10. מה חידשה הגמ' במקרה של בנה איצטבא באמצע הסוכה?

בהצלחה